

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Єршова Н.Ю., Мірошніченко А.О.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

На сьогодні основні методики аналізу прибутку розроблені в наукових публікаціях українських вчених-економістів, зокрема В.О. Подольської, О.В. Яріша, В.О. Мец, Г.В. Савицької, П.Ю. Буряка, М.В. Римара, М.Д. Білика, А.М. Турило та інших. При аналізі формування фондів необхідно визначити, наскільки і за рахунок яких факторів змінилася їх величина. Основними факторами, що визначають розмір відрахувань у фонди накопичення і споживання, є зміни суми чистого прибутку та коефіцієнт відрахувань у відповідні фонди.

Підприємство самостійно визначає напрямки використання прибутку, які включають: відрахування до резервного капіталу, утворення фондів споживання і фондів накопичення, виділення коштів на добродійні та інші цілі. Складність розв'язання цих завдань полягає в тому, що однозначного критерію оцінки немає. Є очевидні переваги, такі, що можна розрахувати як з точки зору капіталізації чистого прибутку, тобто розподілу його до фондів накопичення, так і з точки зору стабільності виплати дивідендів.

З метою визначення ступеня оптимальності розподілу і використання отриманого підприємством прибутку пропонуються блоки показників, які можуть визначатися як у десятковому вигляді, так і у відсотках.

Для узагальнюючої оцінки ефективності розподілу прибутку: коефіцієнт оподаткування прибутку, коефіцієнт чистого прибутку (при необхідності цей коефіцієнт може бути розрахований за окремими сферами діяльності підприємства по відношенню до валового прибутку), коефіцієнт капіталізації прибутку, коефіцієнт споживання прибутку.

Для оцінки ефективності використання капіталізованої частини прибутку: коефіцієнт інвестування прибутку, коефіцієнт резервування прибутку.

Для оцінки ефективності використання прибутку: коефіцієнт виплати прибутку власникам (коефіцієнт дивідендних виплат), коефіцієнт прибутку власників на вкладений капітал. Для розрахунку цього показника використовується наступна формула:

$$КПвк = ЧПс / СКср, \quad (1)$$

де КПвк - коефіцієнт прибутку власників на вкладений капітал; ЧПс - частка чистого прибутку, спрямована на виплату дивідендів; СКср - середня сума власного капіталу підприємства в розглянутому періоді.

З метою підвищення ефективності управління прибутковістю підприємству необхідно систематично здійснювати аналіз формування, розподілу та використання прибутку. Результати аналізу прибутку мають важливе значення не тільки для підприємства, а й і для зовнішніх користувачів: фінансових органів, комерційних банків, податкових органів, акціонерів, власників, менеджерів та інших.